

Motion

1983/84:1511

Nic Grönvall

En åklagaretisk generalklausul

I den allmänna debatt som följt i spåren av den intensiva kampen mot ekonomisk brottslighet har begreppet generalklausul i många olika sammanhang använts i syfte att etablera en etisk nivå för medborgares uppträdande. Eko-kommissionen har under sin verksamhet framlagt förslag som haft som målsättning att ålägga enskilda, enskildas rådgivare och företagsrevisorer en särskild samhällsanpassad etisk inställning till den egna verksamheten. Av den debatt som förekommit inom landet under senare år har klart framgått att ingripanden skett mot enskilda i en lång rad av fall där det visat sig att åklagaringripande icke kunnat leda till fällande dom, men där en synnerligen betydande offentlighet givits åt åklagare och polisingripanden, där den enskilde utpekats. Det behöver inte särskilt påvisas att många enskilda, som således icke gjort sig skyldiga till något brott, därigenom förorsakas mycket stor personlig skada för vilken de ej kunnat kompenseras.

Rättegångsbalkens 24 kap. 4 § innehåller en regel som skulle kunna uppfattas såsom en åklagaretisk regel och som innebär att förundersökningsledaren – i allmänhet åklagaren – åläggs att under förundersökningen jämväl tillvarata omständigheter som talar för en misstänkt person. Det anges i nämnda lagrum att utredningen skall bedrivas så att en person ej onödigt utsätts för misstanke eller får vidkännas kostnad eller olägenhet.

Massmedias intresse för eko-brott är i princip en sund samhällsföreteelse som måste accepteras. Till följd av massmedias stora intresse för ekonomisk brottslighet har en alldeles tydlig obalans uppkommit emellan den misstänkte och åklagaren/polisen, därigenom att åklagare lämnar ut information om pågående förundersökningar som har sådant innehåll att massmedia kan enkelt avslöja vem som är misstänkt för brott.

Det är angeläget att rättegångsbalkens åklagaretiska regel tillförs en regel av innehåll att åklagare icke får lämna ut någon information om pågående förundersökningar innan de åtalsbeslut fattats med mindre åklagaren försäkrar sig om att det utlämnade materialet icke kan leda till avslöjande av vem som omfattas av misstanken. Skulle åklagare finna det vara av allmänna skäl angeläget att likafullt lämna ut sådan information, bör åklagare åläggas att vid sådant informationstillfälle bereda den misstänkte eller dennes advokat tillträde och yttranderätt, så att båda sidors syn på den pågående förundersökningen framläggs för massmedia i ett sammanhang.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs
att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att i
rättegångsbalken införs åklagaretiska regler i enlighet med vad i
motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1984

NIC GRÖNVALL (m)